

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/222/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5616208464
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5616208464.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobkyne: Z. C., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom F. S. XXX, F. D., právne zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Medveckou, so sídlom O. XXX, F. Z., proti žalovanému: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 572 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 20Csp/131/2016-131 zo dňa 9. apríla 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .

Žalobkyňa má voči žalovanému **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 572 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 572 eur od 11.5.2016 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2.Ako nesporné východiskovo súd prvej inštancie ustálil, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o úvere č. 500300348 dn'a 03.06.2011, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 500 eur, pričom žalobkyňa uhradila celkovo sumu 1.442 eur. Nadväzne konštatoval, že nie je opodstatnená obrana žalovaného spočívajúca predovšetkým v tvrdení, že predmetná zmluva o úvere nie je zmluvou spotrebiteľskou a ani zmluvou o spotrebiteľskom úvere, pretože žalovaný vstúpil do právneho vzťahu so žalobkyňou na základe vyhlásenia žalobkyne, že peňažné prostriedky použije na výkon zamestnania a nie na osobnú potrebu. Vzájomný právny vzťah strán sporu je teda podľa žalovaného obchodnoprávny a uplatnenie právnych noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je na mieste. Okresný súd dospel k záveru, že pravdivosť dojednania použitia peňažných prostriedkov na výkon zamestnania preukázaná nebola. Žalobkyňa tu to skutočnosť namietala z dôvodu, že v čase poskytnutia úveru bola zamestnaná ako poštová doručovateľka v pracovnom pomere (čo vyplýva aj z ilustrácie v Sociálnej poisťovni), a teda peniaze na náklady súvisiace s pracovnou cestou nepotrebovala a take to vyhlásenie bolo urobené účelovo. Žalobkyňa uviedla, že peňažné prostriedky z úveru použila na kúpu dreva na nastávajúce zimné obdobie.

3.Okresný súd prisvedčil tejto argumentácii žalobkyne, pretože postráda akúkoľvek logiku, aby boli úverové prostriedky použité zo strany žalobkyne na výkon zamestnania vzhľadom na druh práce, ktorú vykonávala, obsahovú náplň tejto práce a tiež vzhľadom na skutočnosť, že neexistuje žiadny zákonný dôvod na to, aby si žalobkyňa ako poštová doručovateľka bola povinná uhrádzať náklady súvisiace s pracovnou cestou. Aj keby totiž bola na pracovnú cestu vyslaná (čo je pri jej pracovnom zaradení málo pravdepodobné), náklady takejto cesty je povinný znášať zamestnávateľ. Všetky dokumenty, tak zmluva o úvere, ako aj dohoda o zrážkach zo mzdy a dodatok k zmluve o úvere sú z toho istého dňa a žalobkyňa ich podpisovala bez toho, aby sama do kolóniek vpisovala údaje. Listiny boli vopred

pripravené a dané jej na podpis. Podľa súdu sa žalovaný týmto postupom snažil vyhnúť režimu zaškona o spotrebiteľských úveroch, nekonal s odbornou starostlivosťou, keď predmetné zmluvy, ktoré sú jednoznačne formulované zmluvami, sú predkladané na podpis dlžníkom, ktorí v mnohých prípadoch si neuvedomujú dôsledky podpisu takýchto zmlúv, nie sú dostatočne uzrozumení s ustanoveniami samotnej zmluvy, jej dodatkov, ani ostatných listín, ktoré sú im na podpis predkladané.

4. Podľa súdu prvej inštancie však táto skutočnosť neznamená, že na nich/dlžníkov nespadá režim ochrany spotrebiteľov, ako sa to snaží žalovaný svojím postupom spochybniť. Argumentácia žalovaného v zmysle ktorej by žalobkyňa nemala mať postavenie spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy s poukazom na skutočnosť, na aký účel bol úver poskytnutý a vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa uviedla a aj podpísala, že peniaze prostriedky sú na účel výkonu zamestnania a z tohto dôvodu jej nemá byť priznané právne postavenie spotrebiteľa, je rovnako tendenčná, pretože aj v prípade, ak by tomu tak bolo a peňažné prostriedky by boli žalobkyňou použité na výkon zamestnania, nijako ju to nevylučuje z režimu Zákona o spotrebiteľských úveroch a naďalej je potrebné jej priznať postavenie spotrebiteľa. Vymedzenie spotrebiteľa podľa § 2 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch je jednoznačné a existencia pracovnoprávného vzťahu a hypotetického použitia prostriedkov úveru v súvislosti so zamestnaním, nevylučuje dlžníka spod spotrebiteľskej ochrany. Pojem zamestnanie nemožno stotožňovať s povolaním, ktorý je pojmom širším a všeobecnejším než pojem zamestnanie. Samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch uvádza, že v prípade povolania ide napr. o zákon č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch, zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Uvedené skutočnosti podľa názoru súdu vyvracajú obranu žalovaného a súd jednoznačne zastáva názor, že žalobkyňa akokoľvek mala postavenie spotrebiteľa a nebolo v konaní preukázané, že by konala pri uzatváraní zmluvy o úvere v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania.

5. Následne okresný súd posudzoval náležitosti podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom jednou z nich je v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) zaškona o spotrebiteľských úveroch aj údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Ide o porovnateľné číslo slúžiace spotrebiteľovi na orientáciu v ponukách rôznych finančných inštitúcií poskytujúcich úvery. V predmetnej zmluve tiež absentuje údaj o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. S absenciou týchto údajov v zmluve o úvere zaškona nespája neplatnosť zmluvy o úvere, ale spotrebiteľovi poskytuje ochranu spočívajúcu v tom, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom na predmetnú právnu fikciu, je plnenie prijaté žalovaným od žalobkyne plnením bez právneho dôvodu, a teda ide o bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré musí vydať. Na základe tohto záveru sa argumentáciou žalovaného týkajúcou sa opodstatnenosti výšky poplatku za poskytnutie úveru ďalej nezaoberal. Titulom bezdôvodného obohatenia žalobkyňa požadovala od žalovaného sumu 572 eur. V rozsahu žalovanej sumy podľa okresného súdu jednoznačne došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu, z ktorého dôvodu žalobe ohľadne istiny vyhovel. Súd priznal žalobkyni aj príslušenstvo a to úroky z omeškania v požadovanej výške počnúc 11.05.2016 (žalobkyňa vyzvala žalovaného, aby uhradil žalovanú sumu titulom bezdôvodného obohatenia najneskôr do 10.05.2016, pričom výzvu žalovaný prevzal dňa 28.04.2016).

6. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyňa bola v spore úspešná, súd jej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný a domáhal sa zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Primárne namietal, že uzavretá zmluva má povahu absolútneho obchodu, preto aplikácia predpisov na ochranu spotrebiteľa nie je možná. Formulárová zmluva, ktorú používa dodávateľ vo viacerých prípadoch, je bežnou súčasťou podnikateľskej praxe a jej účelom zjednodušiť kontraktálny proces, pričom môže byť právnym dôvodom vzniku absolútneho obchodu.

8. Ďalej odvolateľ zdôraznil, že žalobkyňa pred podpisom zmluvy v žiadosti o poskytnutie úveru sama uviedla, že má záujem úver použiť na účely zamestnania. Až na základe tejto skutočnosti, bola žalobcovi predložená zmluva riadiaca sa ustanoveniami Obchodného zákonníka. Svoje prehlásenie žalobkyňa špecifikovala v dodatku o zmluve, kde uviedla, že finančné prostriedky použila na náklady spojené s pracovnou cestou. V tejto spojitosti poukázal odvolateľ na viaceré rozhodnutia súdu Slovenskej republiky, ktoré zmluvným vzťahom nepriznali charakter spotrebiteľského vzťahu pokiaľ ide o úvery poskytnuté na účel zamestnania, povolania, podnikania.

9. Súčasne odvolateľ poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, resp. Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej základné právo na súdnu ochranu zahŕňa v sebe aj právo na odôvodnenie

rozhodnutia, pričom napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov týkajúcich sa záverov o spotrebiteľskom charaktere dotknutého právneho vzťahu.

10. Napokon odvolateľ argumentoval, že ním prijaté plnenie nemožno považovať za bezdôvodné obohatenie, zmluvné strany totiž uzatvorili odplatnú zmluvu, ktorej platnosť nie je možné vyvrátiť ani podaním určovacej žaloby. Nie je teda naplnený žiaden z dôvodov/titulov bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 OZ.

11. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok potvrdiť. Rozhodnutie označila za vecne správne, vydané na základe objektívne zisteného skutkového stavu, preskúmateľné, zrozumiteľné, s výstižným a presvedčivým odôvodnením. Nesúhlasila s argumentáciou žalovaného ohľadne použitia úveru na účely zamestnania. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že súd sa podrobne zaoberal charakterom záväzkového vzťahu, pričom zdôraznil, že peňažné prostriedky použil na súkromný účel. Pre výkon zamestnania ani použité nemohli byť, vzhľadom na druh práce, ktorú vykonávala. Obsahová náplň tejto práce len potvrdzuje skutočnosť, že neexistuje žiaden zákonný dôvod na to, aby ako poštová doručovateľka bola povinná uhrádzať náklady súvisiace s pracovnou cestou, čo je pri tomto pracovnom zaradení absolútne nepravdepodobné a v rozpore so Zákonníkom práce. Zopakovala, že všetky listinné dokumenty jej boli predložené na podpis bez toho, aby sama do nich čokoľvek vpisovala. Bolo pritom povinnosťou žalovaného preukázať tvrdý účel. Pri dojednávaní záväzkového vzťahu žalovaný nekonal poctivo ani s odbornou starostlivosťou, ktorá sa od dodávateľa vyžaduje. Z predložených listín jednoznačne vyplýva, že išlo o formulárové listiny, ktoré ona nevypisovala, nakoľko písmo v týchto listinách sa nezhoduje s typom jej písma. Okrem toho pojem zamestnanie nemožno stotožňovať s povolaním, ktoré je širším a všeobecnejším pojmom než zamestnanie. Uzavrela, že súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania jednoznačne preukázať, že pri uzatváraní zmluvy o úvere nekonal v rámci predmetu svojho podnikania alebo povahy. Žalovaným predkladané rozhodnutia súdov nie sú na daný prípad aplikovateľné. Navyše dotknutá zmluva bola ako spotrebiteľská posúdená už vo viacerých súdnych konaniach pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš, resp. pred Krajským súdom v Žiline, kde žalovaný túto skutočnosť ani nenamietal. Okrem toho, žalovaný najskôr tvrdil, že uvedené vyhlásenie sa nachádza v zmluve o úvere, následne poukázal, že toto sa má nachádzať v dodatku, ktorý vôbec nebol predložený. Žalobkyňa nesúhlasila ani s argumentáciou odvolateľa vzhľadom k inštitútu bezdôvodného obohatenia. S ohľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru je totiž povinný vrátiť zaplatené plnenie nad rámec istiny úveru.

12. V písomnom stanovisku k vyjadreniu žalobkyne žalovaný zopakoval, že v zmluve o úvere je výslovne uvedený účel uzatvorenia zmluvy - zamestnanie. Vzhľadom na túto osobitosť právnej úpravy nemožno aplikovať ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch. Skutočnosť, na čo konkrétne bol žalobkyňou následne poskytnutý úver aj využitý, žalovaný neskúma, nakoľko je to pre neho nepodstatná informácia. Žalobkyňa ako dlžník ani nemá informačnú povinnosť voči veriteľovi, aby preukazoval skutočné použitie finančných prostriedkov. Dodal, že v prípade žalovaného treba akceptovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalobcom vstupoval.

13. Napokon v poslednom písomnom vyjadrení žalobkyňa zotrvala na svojej argumentácii o spotrebiteľskom charaktere daného právneho vzťahu. Zdôraznila, že v danej veci ohľadne vyplňania kolónky účel úveru chýba napríklad výsluch zamestnanca žalovaného, pričom takýto dôkaz nenavrhol vykonať ani samotný žalovaný, zrejme z dôvodu, že si je plne vedomý charakteru zmluvy. Ak žalovaný tieto skutočnosti tvrdí, mal ich aj preukázať, čo však neurobil.

14. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 písm. a/ CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. Neobstojí odvolacia námietka spočívajúca v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku vo vzťahu k záveru o spotrebiteľskom charaktere posudzovaného právneho vzťahu. Naopak, podstatná časť argumentácie okresného súdu (body 17 až 19 jeho odôvodnenia) sa zaoberá práve právnym posúdením predmetnej určujúcej otázky, pričom predostretá myšlienková konštrukcia je logická a presvedčivá. Následne púhy subjektívny nesúhlas odvolateľa s prezentovanými úvahami (pochopiteľne) nezakladá porušenie práva na súdnu ochranu.

16.Súčasne je v danej spojitosti potrebné zdôrazniť principiálnu zodpovednosť odvolateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania a súvisiacu viazanosť odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi (§ 380 CSP). Z konštatovaného nadväzne vyplýva, že odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu strany sporu/odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmať rozhodnutie na základe iných, než stranou sporu v odvolaní vznesených, konkrétnych námietok.

17.Aj z opísaného aspektu je evidentný formulárový charakter postupu/konania žalovaného (tu v podobe predkladania šablónových opravných prostriedkov), nakoľko náležite nereaguje na vecnú argumentáciu okresného súdu. Hoci žalovaný vo všeobecnosti správne uvádza, že zásadnou informáciou je pre neho dĺžnikom deklarovaný účel využitia úveru, nie následne reálne uskutočnený, uvedené však žiadnym spôsobom nevyvracia kvalifikované pochybnosti o spôsobe/dôvode vyznačenia tohto účelu (ktorý vyhovuje práve a len žalovanému) do zmluvy. Inými slovami, konkrétne dôvody, na ktorých súd prvej inštancie založil svoj záver o účelovosti a bezpredmetnosti označenia účelu úveru (body 3 a 4 tohto odôvodnenia) v zmluve, odvolateľ relevantným spôsobom nespochybnil.

18.Na základe toho je potrebné konštatovať správnosť čiastkového/prejudiciálneho záveru okresného súdu o nepreukázanosti (náležite v tejto spojitosti žalobkyňa argumentuje nedostatočnou procesnou aktivitou žalovaného) žalovaným tvrdeného účelu zmluvy a teda spotrebiteľskom charaktere posudzovaného právneho vzťahu.

19.Nadväzne žiadnym spôsobom nie je zo strany odvolateľa/žalovaného vyvrátená ani úvaha súdu prvej inštancie (bod 5 tohto odôvodnenia) o absencii podstatných údajov úverovej zmluvy ako zákonom dôvode nástupu fikcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti žalovaným poskytnutého úveru. Tým je súčasne nepochybne daný aj titul bezdôvodného obohatenia (ohľadne úrokov a poplatkov) na strane žalovaného v podobe prijatia plnenia (nad rámec vrátenej istiny) bez právneho dôvodu.

20.Na základe predmetných úvah pristúpil odvolací súd k potvrdeniu napadnutého výroku o povinnosti žalovaného vydať žalobkyňu špecifikované bezdôvodné obohatenie.

21.Relevantnej procesnej úprave založenej na princípe (miery) úspechu tej-ktorej sporovej strany súčasne zodpovedá i závislý výrok o trovách prvoinštančného konania.

22.O nároku na trovy odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Odvolateľ - žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu vznikla povinnosť nahradiť protistrane odvolacie trovy v plnom rozsahu. O konečnej/konkrétnej výške týchto trov (po posúdení uplatnených trov v zmysle hľadísk uvedených v § 251 CSP) rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

23.Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí v prípadoch uvedených v § 429 ods. 2 CSP.